

Handlingsplan för arbetet mot välfärdsbrottslighet 2026–2028

Plan

Ansvarig för dokumentet: Samordnare för förebyggande mot välfärdsbrott
Omfattar: Alla verksamheter i Oskarshamn kommun
Informationsklass: Öppen
Publicering: Författningssamling
Beslutsinstans: Kommunstyrelsen
Fastställd: Kommunstyrelsen 2026-05-26 § 99
Reviderad:
Gäller från och med: 2026-06-01
Giltighetstid: 2028-12-31
Ersätter:
Diarienummer:

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund	4
Definitioner	5
Välfärdsbrottslighet	5
Otillåten påverkan	5
Innebörd och konsekvenser	5
Kommunens ansvar enligt lag	6
PwC:s granskningsrapport	7
Syfte	8
Mål	8
Roller och ansvar	8
Tidplan	9
Uppföljning och utvärdering	9
Information och kommunikation	9
Arbetsprocess	10
Införandefasen	11
Det dagliga arbetet.....	11
Aktivitetsområden	12
Aktivitetsområde 1 – Organisering och struktur av arbetet	12
Aktivitetsområde 2 - Lägesbild och samverkan	13
Aktivitetsområde 3 – Kunskapshöjning	14
Aktivitetsområde 4 - Analysera, upptäcka och åtgärda	14
Aktivitetsområde 5 – Uppföljning och hantera/förebygga	16
Potentiella riskområden	17

Inledning

Välfärdsbrott utgör i dag ett växande samhällsproblem som påverkar såväl kommuners ekonomi som förtroendet för den offentliga verksamheten. När felaktiga utbetalningar, otillåten folkbokföring eller oegentligheter inom bidrags- och stödsystem uppstår riskerar resurser att felaktigt tillfalla aktörer som inte har rätt till dem. Detta försvagar möjligheterna att ge stöd till de invånare som verkligen behöver det och skapar samtidigt möjligheter för organiserad brottslighet och andra att utnyttja brister i systemen.

Kommunernas ansvar i arbetet mot välfärdsbrott har stärkts genom skärpt lagstiftning och ökade krav på samordning, kontroll och uppföljning. Arbetet är nära kopplat till kommunens övergripande uppdrag att säkerställa rättssäkra handlägningsprocesser, god ekonomisk hushållning och en trygg och tillgänglig välfärd. Effektivt förebyggande och motverkande arbete förutsätter strukturerad intern styrning och kontroll, tydliga rutiner, väl utvecklat informationsutbyte och samverkan både inom kommunen och med andra myndigheter.

Handlingsplanen avser ett framåtriktat arbete för att proaktivt säkerställa att det dagliga arbetet förebygger, upptäcker och motverkar välfärdsbrottslighet på ett strukturerat sätt och att den löpande interna kontrollen är tillräcklig. Vissa rutiner kan redan vara tillräckligt bra medan andra behöver förstärkas eller skapas. I vissa fall kan styrdokument behöva beslutas i nämnd, kommunstyrelse eller kommunfullmäktige medan i andra fall kan det räcka med att en rutinbeskrivning fastställs av kommundirektör, förvaltningschef och/eller ekonomichef. I handlingsplanen ingår även att skapa rutiner och kanaler för rapportering av iakttagelser om misstänkta oegentligheter och välfärdsbrott. Efter handlingsplanens genomförande ska uppföljning göras av de säkerställda rutinerna. Uppföljningen ska kopplas ihop med den årliga internkontrollplanen och kontrollerna görs genom att ta stickprov på genomförda arbetsmoment i verksamheterna.

Bakgrund

Med bakgrund av den ökande medvetenheten om välfärdsbrottslighet och samhällets utveckling genomförde PwC under 2024 en granskning av Oskarshamns kommuns arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrottslighet. Efter PwC:s granskningsrapport, tillsammans med underlaget från den brottsförebyggande lägesbilden 2024, beslutade kommunstyrelsen 2025 att ge kommundirektören i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet.

Definitioner

Välfärdsbrottslighet

Det finns i dagsläget ingen nationell definition av begreppet välfärdsbrottslighet. BRÅ:s definition av välfärdsbrott är när offentligt finansierade trygghetssystem inom stat, region och kommun utnyttjas för egen vinning av privatpersoner, företag eller föreningar. SKR:s definition på välfärdsbrottslighet är när en aktör – ett företag, en förening eller en privatperson – otillbörligen utnyttjar kommunernas och regionernas välfärdssystem för egen vinning.

Oskarshamns kommuns definition är:

*Välfärdsbrottslighet är när en aktör
– ett företag, en förening eller en privatperson –
otillbörligen utnyttjar kommunens välfärdssystem för egen vinning.*

Otillåten påverkan

Otillåten påverkan är ett begrepp som ofta förekommer i samband med välfärdsbrottslighet. Enligt BRÅ är otillåten påverkan ett samlingsbegrepp för situationer där en utomstående, på ett sätt som är olagligt eller som upplevs som obehagligt eller olämpligt, försöker påverka hur någon agerar i sin tjänst eller i sitt uppdrag. Enligt SKR är otillåten påverkan ett samlingsbegrepp för olika handlingar där vissa är brottsliga och andra inte. Otillåten påverkan är subjektivt och utgår ifrån om den drabbade uppfattar att syftet är att påverka tjänsteutövning. Det krävs inte att tjänstepersonen faktiskt påverkats för att handlingen ska räknas som otillåten påverkan.

Oskarshamns kommuns definition är:

*Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för situationer där en utomstående
på ett sätt som är olagligt eller som upplevs som obehagligt eller olämpligt,
försöker påverka hur någon agerar i sin tjänst eller i sitt uppdrag.*

Innebörd och konsekvenser

Välfärdsbrott är ett samlingsbegrepp för olika brott som riktas mot våra välfärdssystem såsom bedrägeri, bidragsbrott, trolöshet mot huvudman (person missbrukar en förtroendeställning för att skada den person eller organisation som har gett förtroendet), bokföringsbrott, tjänstefel m.m. Otillåten påverkan handlar om att påverka personer i deras yrkesutövning på ett olagligt eller otillbörligt sätt för att få fördelar, undvika konsekvenser eller påverka myndighetsbeslut. Exempel på aktiviteter som kan vara otillåten påverkan är trakasserier, kränkningar, ofredanden, hot om våld, utpressning, fysiskt våld, skadegörelse, korruption, mutor, jäv, otillbörliga belöningar eller relationer.

Välfärdssystemen i Sverige bygger på tillit och att resurser används för rätt ändamål. Brotts och oegentligheter som riktar sig mot dessa system, så kallad välfärdsbrottslighet, riskerar både ekonomiska förluster för kommunen, minskad tillit till välfärdssystemet och att resurser tas från de som verkligen behöver stöd. Konsekvenser vid otillåten påverkan underminerar demokratin, skapar otrygghet för yrkesgrupper och risk för felaktiga beslut inom myndigheter.

BRÅ:s rapport ”*Välfärdsbrott mot kommuner och regioner*” visar att kommuner utsätts för välfärdsbrott till följd av bristande kontroll, uppföljning och samordning. Rapporten rekommenderar skärpta inträdeskrav för leverantörer, tydligare och mer uppföljningsbara avtal samt stärkt intern samverkan för att effektivt förebygga och motverka oegentligheter. SKR:s stödmaterial visar att många kommuner upplever bristande samordning, kunskap och resurser för att hantera välfärdsbrott.

Kommunens ansvar enligt lag

Den finns flera lagstadgade krav för kommunerna i Sverige som är viktiga i det förebyggande arbetet mot välfärdsbrottslighet:

Enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ska varje kommun driva ett effektivt och kunskapsbaserat arbete. Syftet är att stärka kommunens systematiska brottsförebyggande arbete.

Lag (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter att lämna ut uppgifter för kommuner, arbetslöshetskassor och vissa statliga myndigheter.

Bidragsbrottslag (2007:612) gäller ekonomiska bidrag, stöd och ersättningar som kommunen beslutar om och betalar ut till eller tillgodoräknar enskilda personer. Lagen reglerar bland annat felaktiga utbetalningar.

Kommunallagen (2017:725) 6 kap 6 § tydliggör nämndernas ansvar för den interna kontrollen. Paragrafen lyder ”Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan. Lag (2025:374).”

Enligt socialtjänstlag 2025:400 § 8, ska socialnämnden arbeta för att förebygga och motverka brottslighet. I lagstiftningen som trädde i kraft 1 juli 2025 förstärktes socialnämndens ansvar för att förebygga och motverka brottslighet, inklusive välfärdsbrott och bidragsbrott. Lagen betonar en proaktiv socialtjänst som ska ingripa tidigt för att förhindra att sociala problem förvärras och att individer hamnar i kriminalitet. I regelverket finns också krav på motprestation för mottagare av försörjningsstöd, vilket ska fungera som en kontrollmekanism.

Från den 1 december 2025 finns en ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), som syftar till att myndigheter ska samarbeta och byta information med varandra för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda brottslighet, felaktiga utbetalningar eller andra former av fusk och överträdelser. Socialtjänstsekretessen i 26 kap. 1 § OSL omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde. Det innebär att socialtjänsten enligt 10 kap. 15 a § OSL kan lämna ut uppgifter till en annan myndighet. Det betyder också att socialtjänsten kan begära in uppgifter från en annan myndighet, till exempel i situationer där barn och unga riskerar att utnyttjas i kriminella sammanhang eller i andra sammanhang där en samverkan krävs för att se till att den enskilde får den hjälp och det stöd som han eller hon behöver.

PwC:s granskningsrapport

Under 2024 genomförde PwC, som är en extern part, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Oskarshamns kommun, en granskning inriktad på om kommunen har en god intern kontroll för att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott. Granskningen avgränsades till två nämnder och resulterade i nedanstående rekommendationer.

- Säkerställ att styrande dokument och riktlinjer för att motverka välfärdsbrottslighet är uppdaterade och inkluderar de senaste lagändringarna, särskilt inom upphandlingsområdet.
- Medvetandegör och säkerställ utbildning och information om risker för välfärdsbrott inom kommunens verksamheter på olika nivåer.
- Led arbetet med att identifiera relevanta risker inom välfärdsbrottsområdet som berör hela kommunen. Säkerställ och utgör stöd till de olika nämndernas arbete med att formulera risker i syfte att förebygga välfärdsbrott.
- Stärk kontrollen inom bedömda riskområden.
- Inför specifika och regelbundna kontroller samt rapporteringsmekanismer som fokuserar på välfärdsbrottslighet.
- Anta riktlinjer för visseblåsarfunktionen i syfte att minska risken för personberoende samt inkludera hur visseblåsarfunktionen ska användas vid misstanke om allvarliga oegentligheter begångna av både anställda och förtroendevalda.
- Stärk uppföljningen och kommunikationen mellan olika nivåer och verksamheter inom kommunen för att säkerställa en samlad bedömning av effektiviteten i det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott. Inkludera även uppföljning av visseblåsarfunktionen.
- Utveckla och implementera tydliga bedömningsgrunder för kontrollaktiviteter, särskilt inom områden som föreningsbidrag.
- Stärk samverkan, omvärldsbevakning, samordning och erfarenhetsutbyte internt i organisationen samt med externa aktörer.

Syfte

Handlingsplanen syftar till ett proaktivt arbete för att etablera en strukturerad och effektiv rutin, metodik och organisation för att förebygga, upptäcka, hantera och följa upp välfärdsbrottslighet i Oskarshamns kommun med rätt stöd till rätt aktör, bättre kontroll och ökad medvetenhet.

Mål

Under 2026–2028 ska samtliga prioriterade riskområden i kommunen ha genomfört en riskanalys. Åtgärder ska ha satts in för att förebygga välfärdsbrottslighet. Tydliga rutiner ska finnas för att förebygga, upptäcka, hantera och följa upp avvikelser. Ett kommungemensamt styrdokument ska upprättas där även kommunens koncernbolag inkluderas.

Roller och ansvar

Kommunfullmäktige – beslutar om kommunövergripande policy och riktlinjer.

Kommunstyrelsen – uppdragsgivare, beslutar om handlingsplanen. Kommunstyrelsen följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige.

Nämnderna – beslutar om riktlinjer för sitt verksamhets specifika område om sådant behov uppstår. Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för den interna kontrollen inom sitt område och ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

Verksamhetsledningen – består av kommundirektören, förvaltningschefer, ekonomichef, HR-chef, kommunikationschef och digitaliseringschef. Handlingsplanen, dess genomförande och utfall förankras i verksamhetsledning. Verksamhetsledningen ansvarar för att förvaltningarna, tillsammans med samordnarna, genomför handlingsplanen.

Styrgrupp – består av ekonomichef, chef brottsförebyggande arbete, brottsförebyggande samordnare och ekonom. Adjungerande i gruppen är HR-chef och säkerhetschef. Styrgruppen ansvarar för att implementeringen genomförs enligt planering och att hantera frågor som berör handlingsplanen och dess genomförande

Samordnare – samordnarna arbetar kommunövergripande i sitt uppdrag. Det är ett delat ansvar mellan ekonom på kommunledningsförvaltningens ekonomiavdelning och kommunens brottsförebyggande samordnare på ungdomsenheten inom bildningsförvaltningen. Samordnarna ansvarar för att ta fram och genomföra handlingsplanen, implementera metodik och rutiner för det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott samt genomföra kunskapshöjande åtgärder.

Förvaltningar – förvaltningsledningsgrupp på respektive förvaltning ansvarar, tillsammans med samordnarna, för att sätta ihop arbetsgrupper, delta i implementeringen av det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott och genomföra insatser utifrån genomförd riskanalys. Därefter ansvarar förvaltningen för den löpande processen.

Kommunens koncernbolag – deltar och genomför implementering av det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott.

Tidplan

2025 – Utnämning av samordnare, framtagning av struktur, metodik och organisering, kartläggning påbörjas. Arbetet med att ta fram en handlingsplan påbörjas.

2026–2028 – Riskanalys inom samtliga riskområden. Förebyggande åtgärder implementeras, rutiner och styrdokument uppdateras. Rutiner tas fram för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet. Utvärdering av mål, uppföljning av rekommendationerna från PwC:s granskningsrapport från december 2024. Börja planera arbetet med kommunens koncernbolag andra halvan av 2028. Utvärdering behov av resurser inför 2029. Revidering av handlingsplanen inför 2029.

2029 – Reviderad handlingsplan börjar gälla 1 januari 2029, då även arbetet med att förebygga välfärdsbrott med kommunens koncernbolag inleds.

Uppföljning och utvärdering

Två gånger om året lämnar samordnarna statusrapport på arbetet till berörda nämnder och till kommunstyrelsen. Arbetet följs årligen upp i lokala BRÅ. Handlingsplanen följs upp hösten 2028 inför revidering/ uppdatering för nästa period.

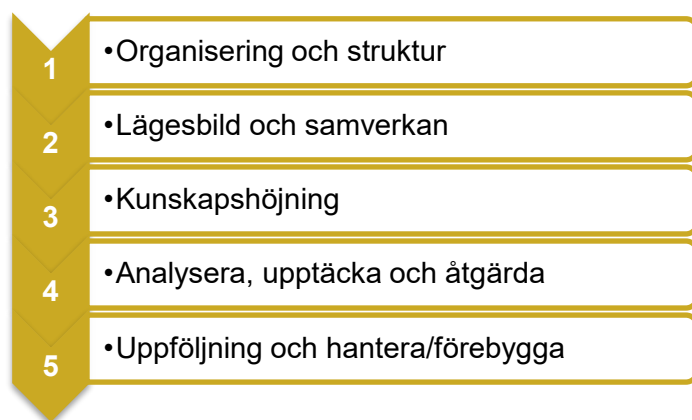
Utvärdering kring behov av budget och resurser görs under 2028 och tas i så fall upp som en prioritering inför budget 2029. Gäller även behovet av en central samordningsfunktion.

Information och kommunikation

Under genomförandet av handlingsplanen om förebyggande av välfärdsbrottslighet planeras intern information publiceras via intranätet Kompassen. Nämnder, förvaltningsledningar och berörda chefer informeras löpande om arbetet och dess syfte. Medarbetare som arbetar inom prioriterade riskområden utbildas. En bredare kunskapshöjande insats kommer att genomföras för att medvetandegöra fler medarbetare och politiker.

Arbetsprocess

Handlingsplanen består av fem aktivitetsområden som utgår från PwC:s rekommendationer:

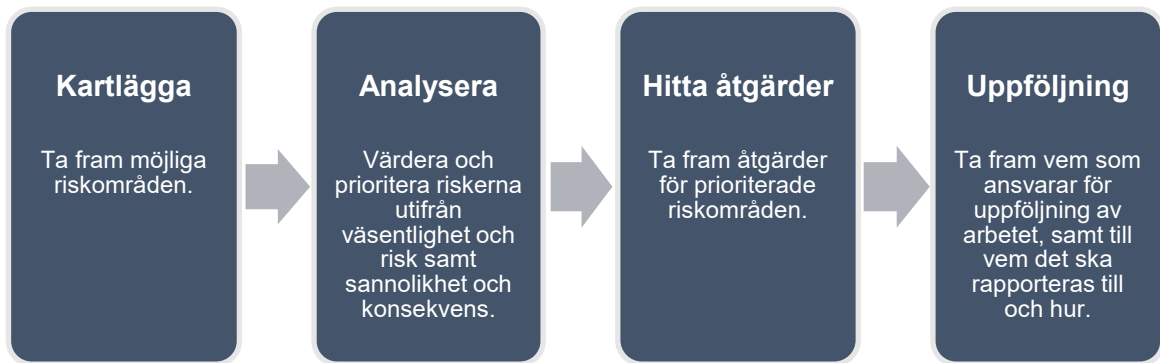
Varje aktivitetsområde innehåller åtgärder att genomföra, vem som ansvarar, startdatum, senast klardatum och indikatorer.

För att motverka välfärdsbrottslighet i Oskarshamns kommun har en arbetsprocess tagits fram. Utifrån rekommendationer från SKR och intervjuer med kommunens förvaltningsekonomer har potentiella riskområden tagits fram. Som en del i handlingsplanens genomförande ska dessa riskområden värderas och prioriteras, bland annat utifrån deras budget/utfall och VoR-värde samt risk för otillåten påverkan. VoR står för väsentlighets- och riskanalys där ett värde tas fram utifrån sannolikhet och konsekvens för att värdera/bedöma risken för väsentliga fel. Eventuella avvikelser från internkontrollplanerna 2025 kan beaktas i framtagandet av VoR-värdet. Med riskområdets budget/utfall avses den del som huvudsakligen kan kopplas till välfärdsbrottslighet. Dessa utgör, tillsammans med rekommendationer från SKR och BRÅ, en grund för prioritering av genomlysningen av riskområdena.

Genom fler intervjuer, kriminalstatistik, workshops och riskanalyser kartläggs och bedöms prioriterade riskområden, därefter tas förebyggande åtgärder fram och genomförs i verksamheterna. Därefter skapas förutsättningar för att verksamheterna själva ska kunna driva det förebyggande arbetet som en naturlig del av den dagliga verksamheten.

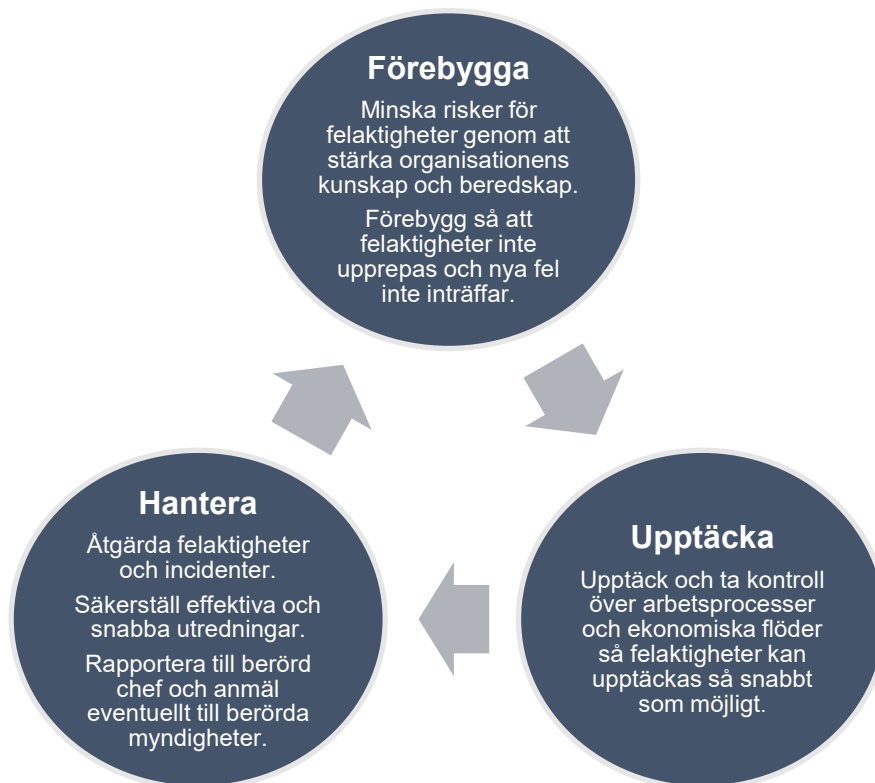
Arbetsprocessen påbörjas med en införandefas som utgår från stödmaterial från BRÅ som innehåller de fyra delarna, kartlägga, analysera, hitta åtgärder och uppföljning:

Införandefasen

I processen för det dagliga arbetet kommer stödmaterial från SKR att användas och det består av delarna förebygga, upptäcka och hantera:

Det dagliga arbetet

Aktivitetsområden

Aktivitetsområde 1 – Organisering och struktur av arbetet

Aktivitetsområdet omfattar att säkerställa en ändamålsenlig organisering med ett tydligt samordnat ansvar för att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott.

Åtgärd	Ansvarig	Start	Klart senast	Indikatorer (mått)
1.1 Ta fram en organisering för genomförande av handlingsplanen	Samordnarna	Oktober 2025	December 2025	Beslut, kommundirektör
1.2 Utveckla intern samordning och samverkan	Samordnarna	Oktober 2025	December 2028	Förankring i alla förvaltningsledningar och utsedda arbetsgrupper
1.3 Framtagande av struktur och arbetsgång	Samordnarna	November 2025	Augusti 2026	Struktur och arbetsgång framtagen
1.4 Definition av begreppen välfärdsbrott och otillåten påverkan som ska gälla för Oskarshamns kommun	Samordnarna	November 2025	Maj 2026	Beslut i kommunstyrelsen
1.5 Ta fram metodik, mallar och rutiner kopplat till det dagliga arbetet	Samordnarna	September 2026	December 2028	Framtagna och standardiserade mallar/rutiner
1.6 Ta fram kommunövergripande styrdokument för det förebyggande arbetet mot välfärdsbrottslighet	Samordnarna	Januari 2027	Juni 2028	Beslut i kommunfullmäktige

Aktivitetsområde 2 - Lägesbild och samverkan

Aktivitetsområdet omfattar en kartläggning-för att identifiera relevanta risker inom välfärdsbrottsområdet som berör hela kommunen. Den ska säkerställa och utgöra stöd till de olika nämndernas arbete med att formulera risker i syfte att förebygga välfärdsbrott.

Åtgärd	Ansvarig	Start	Klart senast	Indikatorer (mått)
2.1 Kartlägga riskområden	Samordnarna	Oktober 2025	November 2025	Lista på antal riskområden
2.2 Insamling av internkontrollplaner	Ekonomi-avdelningen	Oktober 2025	November 2025	Nämndernas beslutade internkontrollplaner
2.3 Hämta kriminalstatistik kopplat till välfärdsbrottslighet	Brottsförebyggande samordnaren i samverkan med polisen	November 2025	December 2025	Inhämtning genomförd
2.4 Värdering och prioritering av riskområden	Samordnarna	Juni 2026	Augusti 2026	Alla riskområden värderade och prioriterade
2.5 Analysera och sammanställ samt skapa lägesbild för kommunen	Samordnarna	Juni 2026	September 2026	Lägesbild upprättad
2.6 Information till nämnder och kommunstyrelse om kommunens lägesbild och riskområdenas prioriteringsordning	Samordnarna	September 2026	December 2026	Antal nämnder/styrelse som fått information
2.7 Framtagande av kartbild över ekonomiska flöden	Samordnarna	September 2026	December 2028	Lista på framtagna kartbilder
2.8 Kommunsamverkan kopplat till dataanalys. Delta i förstudie med Hultsfreds kommun	Kommundirektören	Oktober 2025	Hultsfreds kommun ansvarar för tidplanen	Berörda verksamheter tillhandahåller information

Aktivitetsområde 3 – Kunskapshöjning

Aktivitetsområdet innebär att medvetandegöra, utbilda och informera om riskerna för välfärdsbrott inom kommunens verksamheter.

Åtgärd	Ansvarig	Start	Klart senast	Indikatorer (mått)
3.1 Ta fram kunskapshöjande insatser för berörda verksamheter i arbetet mot välfärdsbrottslighet	Samordnarna	Juni 2026	September 2026	Antal utbildningar och utbildade
3.2 Genomföra kunskapshöjande insatser kring välfärdsbrottslighet till berörda verksamheter (förvaltningsledningsgrupper arbetsgrupper, övriga medarbetare och politiker)	Samordnarna	September 2026	December 2028	Hur många som har gått utbildningen

Aktivitetsområde 4 - Analysera, upptäcka och åtgärda

Aktivitetsområdet innebär att berörda verksamheter ska genomföra riskanalyser kopplat till framtagna riskområden för att därefter införa förebyggande åtgärder. De ska även införa specifika och regelbundna kontroller samt rapporteringsmekanismer som fokuserar på välfärdsbrottslighet. Kontrollen inom bedömda riskområden ska stärkas.

Åtgärd	Ansvarig	Start	Klart senast	Indikatorer (mått)
4.1 Framtagande av standardiserad workshop	Samordnarna	Juni 2026	Augusti 2026	Standardiserad workshop framtagen
4.2 Genomföra workshops med berörda verksamheter, utifrån prioriteringslista på riskområden	Samordnarna	September 2026	December 2028	Workshops genomförda
4.3 Införa förebyggande åtgärder utifrån riskanalys	Berörda förvaltningar tillsammans med samordnarna	September 2026	December 2028	Antal förebyggande åtgärder som genomförts

Åtgärd	Ansvarig	Start	Klart senast	Indikatorer (mått)
4.4 Utveckla och implementera tydliga bedömningsgrunder för kontroller, inom respektive riskområde	Berörda förvaltningar tillsammans med samordnarna	September 2026	December 2028	Framtagna bedömningsgrunder
4.5 Ta fram tydliga rutiner för hantering av upptäckta oegentligheter inom riskområdena	Berörda förvaltningar tillsammans med samordnarna	September 2026	December 2028	Rutiner framtagna
4.6 Inventera styrdokument som är kopplade till välfärdsbrottslighet	Samordnarna	Oktober 2026	December 2026	Lista på styrdokument
4.7 Ta fram kommungemensam anvisning/rutinbeskrivning vid upptäckt/misstanke av oegentligheter	Berörda förvaltningar tillsammans med samordnarna	Januari 2027	December 2028	Anvisning/ rutinbeskrivning framtagen
4.8 Se över och tydliggöra funktionen gällande kanaler för inkommande synpunkter, klagomål och visselblåsarfunktionen (internt/externt)	Berörda förvaltningar tillsammans med samordnarna	Januari 2027	December 2028	Kartläggning och förtydligande genomfört
4.9 Se över riktlinjer för visselblåsarfunktionen i syfte att minska risken för personberoende. Samt hur funktionen ska användas vid misstanke om allvariga oegentligheter.	Säkerhetsavdelningen	Januari 2027	December 2028	Beslut i kommunstyrelsen/ Kommunfullmäktige
4.10 Säkerställ att styrande dokument och riktlinjer för att motverka välfärdsbrottslighet är uppdaterade och inkluderar de senaste lagändringarna och att dessa ses över regelbundet	Ansvarig för styrdokumentet i respektive nämnd	Januari 2028	December 2028	Antal uppdaterade styrdokument
4.11 Se över och tydliggöra inkommande och utgående information enligt lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.	Berörda förvaltningar tillsammans med samordnarna	Januari 2028	December 2028	Kartläggning och förtydligande genomfört

Åtgärd	Ansvarig	Start	Klart senast	Indikatorer (mått)
4.12 Inrätta tipsfunktion för allmänheten	Digitaliseringsavdelningen, Säkerhetsavdelningen, samordnarna	Januari 2028	December 2028	Tipsfunktion inrättad

Aktivitetsområde 5 – Uppföljning och hantera/förebygga

Aktivitetsområdet innebär att stärka uppföljning och kommunikation mellan olika nivåer och verksamheter inom kommunen för att säkerställa en samlad bedömning av effektiviteten i det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott.

Åtgärd	Ansvarig	Start	Klart senast	Indikatorer (mått)
5.1 Ta fram kommungemensam rutin för uppföljning och återrapportering	Samordnarna	Juli 2026	December 2028	Rutin framtagen
5.2 Följ upp antal oegentligheter som upptäckts och dess åtgärder som t ex polisanmälningar, anmälan till Skatteverket osv	Förvaltningarna och rapportering till berörd nämnd	Juli 2026	December 2028	Antal upptäckta oegentligheter och dess åtgärder
5.3 Se över ägardirektiven för kommunens koncernbolag gällande förebyggande arbete mot välfärdsbrottslighet	Ekonomichefen och beslut av Kommunfullmäktige	Februari 2028	Oktober 2028	Antal ägardirektiv som uppdaterats
5.4 Involvera kommunens koncernbolag i arbetet mot välfärdsbrottslighet inför 2028	Ekonomichefen	Andra halvan av 2028	December 2028	Antal koncernbolag som involverats

Potentiella riskområden

Riskområde	Motivering
Alkoholutskänkningstillstånd	Risk för otillåten påverkan.
Anhöriganställningar	Anställning av släkt, vänner och bekanta. Risk för otillåten påverkan, fel/brister i tidredovisning, intressekonflikter.
Anslutningsbidrag	Avser mindre bidrag för att komma fram till skolskjuts. Risk för oriktiga uppgifter.
Arbetsmarknadsinsatser	Kommunen får bidrag, kommunen betalar lön till dem i åtgärd. Risk för fiktiva deltagare eller fiktiv närvaro, oseriösa anordnare, ej utförda insatser.
Barnomsorgsavgifter	Oriktiga uppgifter, inte anmäler förändrade förhållanden.
Bisysslor	Otillåtna påverkansmetoder.
Bostadsanpassning	Rättighetslagstiftning. Risk för oriktiga uppgifter, nyttjande för felaktigt ändamål, falska intyg, folkbokföring, felaktiga utbetalningar av bidrag och/ eller fakturor.
Byggtreprenader	Finns många stora projekt på gång. Kontroll av entreprenörer och underentreprenörer. Risk för felaktigheter i styrelser, ägandebild, koncernbolag, platsbesök, mutor, avtalstrohet.
Bygglov	Risk för otillåten påverkan.
Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd)	Hög utbetalningsnivå, många aktörer. Risk för otillåten påverkan, felaktiga underlag och felaktiga beslut.
Externa placeringar (ÄO, OF, IFO)	Risk för otillåten påverkan, avtalsbrott, otillräcklig kompetensnivå hos personalen, överdrivna hjälpbehov.
Externa uppdragstagare	Externa aktörer bedriver uppdragsverksamhet och debiterar från eget företag. Risk för felaktiga tidrapporter, risk för bristande genomförande.
Externa utförare (ÄO, OF, IFO, se ovan verksamheter)	Risk för otillåten påverkan, avtalsbrott, otillräcklig kompetensnivå hos personalen, överdrivna hjälpbehov.
Fakturahantering	Bluffakturor, avtalsleverantörer, spridda inköpsställen, egna utlägg, felaktiga leveranser, falsk eller överdriven tidredovisning, påhittad/överdriven verksamhet, avvikelser från kvalitetskrav.
Familjehemsplaceringar (IFO)	Risk för otillåten påverkan, avtalsbrott, otillräcklig kompetensnivå hos personalen.
Folkbokföring	Fel adress, bor utomlands men folkbokförd i Sverige, utnyttjad identitet, kapad identitet, skenäktenskap, falsk identitet, skensparation.

Riskområde	Motivering
Fristående utbildningsverksamhet	Risk för felaktigheter i ersättningar
Föreningsbidrag/IOP-avtal	Hög utbetalningsnivå totalt i kommunen, många aktörer. Risk för felaktiga/bristande underlag, oriktiga uppgifter, dubbelfinansiering, felaktig användning av medel, kopplingar till organiserad ekonomisk brottslighet.
Försäljning fastigheter	Risk för etablering av oseriös verksamhet.
Hem för vård och boende (HVB)	Risk för otillåten påverkan, felaktiga uppgifter lämnade i upphandling, avtalsbrott, otillräcklig kompetensnivå hos personalen, överdrivna hjälpbehov.
Hemtjänst (ÄO)	LOV extern utförare, i övrigt egen regi. Risk för felaktig tidrapportering, insatser som inte utförs, risk för att bistånd beviljas på felaktiga underlag, risk för att minskat omsorgsbehov inte rapporteras, otillåten påverkan.
Hemvårdsbidrag	Avlösarservice, anhörigvård, PAN-anställningar. Risk för felaktig debitering, överdrivet vårdbehov, insatser som inte utförs.
Hysesavtal fastigheter inklusive arrenden	Risk för felaktigt nyttjande, felaktig folkbokföring, för många antal boende per lägenhet.
Hysesavtal föreningar	Risk för oseriöst nyttjande.
Hälsoskyddstillsyn	Risk för otillåten påverkan.
Inackorderingsbidrag vid studier på annan ort	Risk för oriktiga uppgifter folkbokföring, närvaro, användning av bidrag.
Inköp	Avtalsleverantörer, spridda inköpsställen, egna utlägg, risk för felaktiga leveranser, falsk eller överdriven tidredovisning, påhittad/överdriven verksamhet, avvikelser från kvalitetskrav.
Korttidsvård	Externa aktörer. Risk för otillåten påverkan, otillräcklig kompetensnivå hos personalen.
Kostnadsersättningar vid APL	Risk för oriktiga uppgifter vid matersättning, bilersättning och närvaro.
Livsmedelstillstånd	Risk för otillåten påverkan.
Livsmedelstillsyn	Risk för otillåten påverkan.
Mark och exploatering	Risk för oseriösa företag, etablering av brottslig verksamhet, markmissbruk.
Markrättigheter	Risk för otillbörligt eller oseriöst nyttjande.

Riskområde	Motivering
Miljötillstånd	Externa aktörer t ex vid miljöinventering. Risk för otillåten påverkan.
Miljötillsyn	Risk för otillåten påverkan.
Parkeringstillstånd	Risk för otillåtet nyttjande.
Personlig assistans	Komplexa kontraktsformer, externa utförare. Risk för otillåten påverkan, otillräcklig kompetensnivå hos personalen, överdrivna hjälpbehov.
Rekrytering	Tillträdet till offentliga resurser, system och beslutsmandat, brister i kontroll, transparens och struktur kan möjliggöra att individer med otillbörliga avsikter får positioner där de kan begå eller underlätta för välfärdsbrott.
Statsbidrag till företag vid lärlingsutbildning	Extern aktör fakturera kommunen, risk för oriktiga uppgifter som t ex närvaro.
Stiftelser (inklusive fonder) som förvaltas av kommunen	Risk för oriktiga uppgifter, nyttjande för felaktigt ändamål, falska intyg, falska kvitton, folkbokföring, felaktiga utbetalningar av bidrag och/ eller fakturor.
Särskilda boenden	Egen regi och några köpta platser från flera externa aktörer. Risk för feldebitering, bemanning och kompetensnivå, oseriösa utförare.
Upphandlad specialistvård (SSK)	Extern aktör vid behov, avtal. Risk för överdrivna hjälpbehov, fakturering av ej utförd vård, otillräcklig kompetens hos personal.
Upphandlad vuxenutbildning	Risk för fel i ersättningar. Externa aktörer för det som kommunen inte har kompetens för själva.
Upphandling	Granskning och jämförelse av anbud, avtalsinnehåll, kravspecifikationer. Direktupphandling. Otillåten påverkan.
Uppläggning av leverantörer	Bakgrundskontroller. Risk för oseriösa leverantörer
Vårdval (LOV)	Externa aktörer. Risk för otillåten påverkan, avtalsbrott, otillräcklig kompetensnivå hos personalen, överdrivna hjälpbehov, fakturering av ej utförda insatser.
Överförmynderi	Oriktiga uppgifter, oriktiga tidrapporter, svårigheter att matcha det ekonomiska på grund av fördröjningar i underlag.